

|                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>SPIS ILUSTRACJI</b> .....                                          | 9   |
| <b>WSTĘP</b> .....                                                    | 13  |
| <b>Przypomnienie nauk o ludach</b> .....                              | 18  |
| <b>CZĘŚĆ I. PREZENTACJE WYBRANYCH LUDÓW</b> .....                     | 29  |
| <b>Wielcy mali ludzie</b>                                             |     |
| <b>(o zbieraczach i łowcach z Afryki)</b> .....                       | 30  |
| Śmiech .....                                                          | 34  |
| Płacz .....                                                           | 37  |
| Gest .....                                                            | 39  |
| Kultura–natura .....                                                  | 42  |
| Liścianki .....                                                       | 43  |
| Nagość .....                                                          | 45  |
| Ukryte wierzenia .....                                                | 47  |
| Mungu-Ambelema (wąż tęczyowy) .....                                   | 48  |
| Grzech pierworodny .....                                              | 51  |
| Dziękczynienie, prośba i przebłaganie .....                           | 54  |
| Moralitety głoszone, śpiewane, grane i tańczone .....                 | 57  |
| Zagadki i przysłowia .....                                            | 64  |
| <b>Ludzie zmysłowej i wizualnej wyobraźni</b>                         |     |
| <b>(ludy Papua z Nowej Gwinei)</b> .....                              | 67  |
| Osiadłość – właśnie .....                                             | 70  |
| Czubek własnego nosa .....                                            | 72  |
| Tabu całkowite i częściowe .....                                      | 73  |
| Wojna pierwotna .....                                                 | 81  |
| Kulty kargo .....                                                     | 84  |
| Kult Mambu .....                                                      | 87  |
| Kult <i>letub</i> .....                                               | 90  |
| Kult czarnego króla .....                                             | 91  |
| Spuścić nos na kwintę .....                                           | 93  |
| Matjemos .....                                                        | 94  |
| Nie zadzieraj nosa .....                                              | 95  |
| Wzniosłe drżenie .....                                                | 96  |
| <b>Ludzie wygasłego wejrzenia (o pasterzach Azji Środkowej)</b> ..... | 99  |
| Wizerunek dobrego pasterza .....                                      | 99  |
| Zwierzęta nade wszystko .....                                         | 107 |
| Zwierząt się nie tresuje .....                                        | 108 |
| Widzimy tylko to, co chcemy widzieć .....                             | 111 |
| Zmiana pastwisk – nomadyzm .....                                      | 114 |
| <i>Agnus Dei</i> .....                                                | 116 |

|                                                              |            |
|--------------------------------------------------------------|------------|
| Trząść się jak barani ogon .....                             | 117        |
| Przekroczyć próg nadziei .....                               | 119        |
| Charakter narodowy to fikcja .....                           | 121        |
| W zaciszu jurty .....                                        | 125        |
| Blisko nieba .....                                           | 130        |
| Uwagi końcowe .....                                          | 132        |
| <b>Ludzie wietrznego i trwałego honoru .....</b>             | <b>134</b> |
| Co wieś to inna pieśń .....                                  | 137        |
| Znaki istnienia .....                                        | 145        |
| Boże Ciało albo Jezus chodzący po jeziorze Genenezaret ..... | 151        |
| Klepsydry .....                                              | 157        |
| Dojenie krów i szydełkowanie .....                           | 161        |
| Zwroty grzecznościowe i alimenty .....                       | 163        |
| Zęby mądrości .....                                          | 167        |
| Pojęcie honoru i grzechu .....                               | 172        |
| <b>CZĘŚĆ II. NIEBO .....</b>                                 | <b>183</b> |
| <b>Istoty niebiańskie .....</b>                              | <b>183</b> |
| Taniec deszczowy .....                                       | 185        |
| Gromnica i obraz św. Agaty .....                             | 186        |
| Bocianie łapy .....                                          | 190        |
| Oszukać nie kłamiąc .....                                    | 193        |
| Planetnik gradowladny .....                                  | 195        |
| Tucza, tęcza, raduga .....                                   | 202        |
| Nepomucen .....                                              | 204        |
| Nie ma tego złego, co by .....                               | 205        |
| <b>Wiatry .....</b>                                          | <b>206</b> |
| Eol i Tyfon .....                                            | 209        |
| Słońce Wiatru .....                                          | 211        |
| P'an-ku i Ta-feng .....                                      | 213        |
| Susanoo .....                                                | 214        |
| Waju .....                                                   | 215        |
| Żywnik i Głada .....                                         | 219        |
| Ugodzone wichury krwawią .....                               | 220        |
| Kipszas – jeleni bez rogów .....                             | 221        |
| Smok i Żmij .....                                            | 221        |
| Latawiec i Pochwist, szatan i czort .....                    | 222        |
| Świńskie g... i Srała .....                                  | 224        |
| <b>CZĘŚĆ III. PADÓŁ .....</b>                                | <b>231</b> |
| <b>Istoty chthoniczne .....</b>                              | <b>231</b> |
| Shan-shui, góra – woda .....                                 | 233        |
| Przyjazne duchy gór – owoo .....                             | 236        |
| <b>Symbolika kamieni .....</b>                               | <b>241</b> |
| Kultury kamienia .....                                       | 243        |
| Ukamienowanie – kamień zgorszenia i obrazy .....             | 247        |
| Magia drogich kamieni .....                                  | 251        |
| Wróżebny kamień polski .....                                 | 254        |

|                                                                                                                                               |      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| <b>Woda – oczyszczanie, zapładnianie</b> .....                                                                                                | 259  |
| Mammy Wata .....                                                                                                                              | 260  |
| Topielce, topce, utopce, topichy, topniki, potopichy, potopielce, wodnicy<br>i wodnice, pływniki, wirniki, rusalki, bogunki i wasermany ..... | 265  |
| Dusze wylęgle z piasku .....                                                                                                                  | 266  |
| Tonącego nie należy ratować .....                                                                                                             | 268  |
| Żywiół wody w Biblii .....                                                                                                                    | 271  |
| Jezus unicestwia żywiół wody .....                                                                                                            | 274  |
| <b>CZĘŚĆ IV. KOSMOS</b> .....                                                                                                                 | 279  |
| <b>Pierwotna kosmogonia i wiedza astralna</b> .....                                                                                           | 279  |
| Zaćmienie .....                                                                                                                               | 280  |
| Zielony promień .....                                                                                                                         | 286  |
| <b>Mity lunarne</b> .....                                                                                                                     | 286  |
| Twardowski na księżycu .....                                                                                                                  | 287  |
| Zając na księżycu .....                                                                                                                       | 292  |
| <b>W siódmym niebie</b> .....                                                                                                                 | 296  |
| Wiedza astronomiczna Dogonów .....                                                                                                            | 298  |
| Białe karły .....                                                                                                                             | 301  |
| Przenajświętsza ceremonia Sigui .....                                                                                                         | 304  |
| Wciąż aktualne definicje .....                                                                                                                | 307  |
| Pogodny moralitet z Bandiagara .....                                                                                                          | 312  |
| Telewizory i kapsuły kosmiczne .....                                                                                                          | 317  |
| <b>CZĘŚĆ V. SZTUKA</b> .....                                                                                                                  | 327  |
| <b>Kultura artystyczna a determinizm geograficzny</b> .....                                                                                   | 327  |
| Boże stópki .....                                                                                                                             | 328  |
| Być i mieć .....                                                                                                                              | 335  |
| Afrykańska eschatologia rolników .....                                                                                                        | 339  |
| Demonstracyjna rzeźba Afryki .....                                                                                                            | 343  |
| Bonampak w Meksyku .....                                                                                                                      | 345  |
| Malowana ściana .....                                                                                                                         | 347  |
| Sztuka jako oswojanie otaczającej nas rzeczywistości .....                                                                                    | 349  |
| <b>Uchwycić promień słońca</b><br><b>(o sztuce naskalnej)</b> .....                                                                           | 354. |
| Z lotu ptaka i z profilu .....                                                                                                                | 357  |
| <b>Lekcja piękna i wstydu</b> .....                                                                                                           | 359  |
| Piękno ponad wszystko .....                                                                                                                   | 362  |
| <b>Powszechne i elitarne</b> .....                                                                                                            | 366  |
| Ciągłość kulturowa .....                                                                                                                      | 369  |
| <b>Zadziwiająca pasja</b> .....                                                                                                               | 371  |
| Malarz Suly z Dawanau .....                                                                                                                   | 373  |
| Salony odnowy duchowej .....                                                                                                                  | 374  |
| <b>ZAKOŃCZENIE</b> .....                                                                                                                      | 377  |